2. OVERORDNEDE FØRINGER

Friluftslivsmeldingen er den direkte foranledningen til at friluftsliv for funksjonshemmede blir satt på dagsorden. Meldingen legger rammer for friluftslivspolitikken både generelt og for funksjonshemmede. Målsettingen om at friluftsliv skal være for alle, i dagliglivet og i harmoni med naturen innebærer at det skal legges vekt på muligheter for alle grupper, at det er aktiviteter som er tilgjengelige i dagliglivet, i nærmiljøet som skal prioriteres og at friluftslivsaktivitet skal innebære naturopplevelse og fremme naturforståelse og ikke være til skade og ulempe for naturen eller andre brukere av naturen. Meldingen beskriver to hovedkriterier for friluftslivet; det skal være miljøvennlig og det skal være helsefremmende. Innenfor disse rammene beskriver meldingen behovet for å styrke friluftslivet gjennom å opprettholde og styrke allemannsretten, sikre friluftslivets opplevelseskvaliteter og arealgrunnlag og motivere og stimulere til aktivitet.

I meldingen trekkes naturområder i og ved byer og tettsteder fram som svært viktige arealer å prioritere for å sikre friluftsliv som en aktivitet for alle. Energi- og miljøkomiteen understreker betydningen av å ta vare på disse områdene og betydningen de har for bl.a. funksjonshemmede: *"I områder som er under utbyggingspress mener komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, at friluftslivsinteressene ofte blir nedprioritert. Denne utviklingen må snus slik at det blir bedre tilgang til grønne nærmiljøer. Naturmiljøer, markaområder og kulturlandskap i tilknytning til tettsteder må i større grad unngås utbygd. Slik kan det legges til rette for at barn, eldre og funksjonshemma og andre som i dag ikke får brukt naturen, får tilgang til arealer for friluftslivsaktiviteter tilpasset den enkeltes livssituasjon*."

Konkret om funksjonshemmedes muligheter til friluftsliv vises det i meldingen til at et generelt utgangspunkt er at funksjonshemmede skal ha de samme rettigheter til å bevege seg i naturen som andre og at det så langt som mulig skal legges til rette for dette. Samtidig vises det til at mange mennesker, av ulike årsaker, ikke kan få oppfylt alle sine ønsker om naturopplevelser. Dette kan bl.a. skyldes hensynet til naturens tålegrenser. Det påpekes videre at flere av våre naturområder er vanskelig tilgjengelige og at alder, helse og/eller økonomi også setter grenser for våre muligheter til å bevege oss i naturen.

Når det gjelder bruk av verneområder vises det til at dette er spesielle områder der formålet med vernet må være avgjørende for hvilke inngrep og aktiviteter som kan tillates. Samtidig som behovet for å ta hensyn til naturen vektlegges sterkt viser også meldingen til at det gjennom god planlegging trolig finnes muligheter for at funksjonshemmede i større grad enn i dag kan få oppleve også disse naturområdene.

I St.meld. nr. 40 (2002-2003) "Nedbygging av funksjonshemmende barrierer" omtales strategier, mål og tiltak i politikken for personer med nedsatt funksjonsevne. Meldingen er en oppfølging av NOU 2001-22 "Fra bruker til borger" og slår fast at personer med nedsatt funksjonsevne fortsatt møter barrierer som hindrer like muligheter til aktivitet og deltakelse. Det påpekes at en politikk for å bygge ned funksjonshemmende barrierer må styrke den enkeltes forutsetninger samtidig som samfunnet gjøres mer tilgjengelig. Regjeringens visjon for dette området er at personer med nedsatt funksjonsevne skal ha muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse på linje med andre samfunnsborgere. Når det gjelder funksjonshemmedes muligheter til friluftsliv vises det i denne meldingen til Friluftslivsmeldingen og til arbeidsgruppen som er nedsatt.

Begrepet universell utforming er et viktig begrep (jfr. definisjon i kapittel 1.2) som i løpet av de siste årene har fått en stadig større utbredelse. Politisk er det blitt et etablert begrep både i regjerings- og stortingsdokumenter og det arbeides for å gi begrepet et konkret innhold på flere områder. I regi av Miljøverndepartementet med flere er det utarbeidet et "Handlingsprogram for universell utforming" der sektoransvarsprinsippet er sentralt. Programmet rettes inn mot å konkretisere gjennomføring av en strategi for universell utforming i forhold til offentlig

politikk og for å inkludere tenkningen i statlige virkemidler.

Å arbeide med løsninger som fremmer god tilgjengelighet er ikke nytt. Noe av det nye som ligger i universell utforming er imidlertid at tilgjengelighet skal kombineres med andre faktorer, som bærekraftig utvikling, estetikk, økonomi og sikkerhet. Løsningen skal være helhetlig.

St. meld. Nr. 16 (2002-2003) "Resept for et sunnere Norge" omhandler folkehelse-politikken og trekker opp strategier for et sunnere Norge. Meldingen retter søkelys mot foruroligende utviklingstrekk når det gjelder vår livsstil og påpeker bl.a. at fysisk inaktivitet kan være i ferd med å bli framtidens store helseproblem. Sosiale ulikheter med hensyn til livsstil trekkes også fram som en viktig utfordring. Blant faktaopplysningene i meldingen trekkes blant annet fram at av de ulike formene for fysisk aktivitet er det det enkle, tradisjonelle friluftslivet som har størst oppslutning. 90 % av befolkningen går turer i nærmiljøet og 19 av 20 nordmenn oppgir at naturen er en vesentlig faktor for "det gode liv". I meldingen lanseres det fire resepter – strategier for å nå de overordnede målene om flere leveår med god helse i befolkningen og reduserte helseforskjeller mellom sosiale lag, etniske grupper og kjønn. De fire reseptene er:

- Skape gode forutsetninger for å kunne ta ansvar for egen helse
- Bygge allianser for folkehelse
- Helsetjenestene: forebygge mer for å reparere mindre
- Utvikle ny kunnskap

I meldingens kapittel 4.1 vises det til friluftslivsmeldingen og at denne legger vekt på å ivareta det enkle friluftslivet for alle, i dagliglivet og i allment tilgjengelige naturområder. Det refereres at friluftslivsmeldingen legger vekt på god tilrettelegging for funksjonshemmede og grupper i innvandrerbefolkningen. Når det gjelder oppfølging av friluftslivsmeldingen viser en til at *"Regjeringen vil følge opp tiltak og satsinger på dette området*".